

Виходить у Львові
що дня (крім неділі)
и
гр. кат. свята) о 5-й го-
діні по полуночі.

Адміністрація в
Експедиція підл. ч. 8
улиця Чарнецького.

Редакція ул. Фран-
цівська ч. 10, двері 10.

Письма приймають си-
льши франковані.

Рекламація неопе-
нчаний вольний відъ порта.
Рукописи не повертають си.

НАРОДНА ЧАСОПІСЬ

Додаток до „Газеты Львівської“.

Ч. 190.

Неділя 25 серпня (6 вересня) 1891.

Рікъ I.

Голоси прасы о зъѣздѣ монарховъ.

Въ Шварценавъ зъѣхались монархи головно на маневры, а все таки цѣла Европа мѣркує то дуже добре, що зъѣздъ сей не має самій маневри на оцѣ, але що тамъ розходить ся ще и о щось іншого. Вже сама присутність найпершихъ дорадниківъ обохъ Цѣсарівъ, гр. Кальнокого и ген. Карапівого, може догадуватись, що на зъѣздѣ тобі вѣдомо буде ся и якася важна нарада політична, розуміється безъ великого шуму и разголосу, и діялого відпадуть навѣтъ тоасти політичній, котрій могли бы дати добру нагоду до всѣлякихъ толківъ. Що на зъѣздѣ въ Шварценавъ вѣдомо будуть ся и нарады політичній есть доказомъ хочь бы то, що оногдь, коли всѣ три Монархіи вибрались були на поле маневровъ, гр. Кальнокій и ген. Карапіві остались дома, та ради ажъ до вечера и явились донерва на двірськомъ обѣдѣ; доказомъ того суть и голоси прасы о сѣмъ зъѣздѣ, котра загально видить въ нѣмъ скрѣплење середно-европейскаго союза мирового и безустаніе стараніе монарховъ о то, щоби союзний войска удержаніи здбінми и кождою хвилѣ готовими до війни, хочь въ самомъ зъѣздѣ не видять нѣjakой маніфестації політичної. Ось якъ пише на пр. Fremdenblatt о сѣмъ зъѣздѣ:

„Присутність нѣмецкого цѣсаря на сихъ маневрахъ не есть нѣjakою політичною подѣєю, бо сердечність и тревалбѣстъ австро-нѣмецкихъ вѣдоминъ не потребує нѣjakого нового доказу. Присутність нѣмецкого цѣсаря есть лиши по-вымъ але природнимъ обявомъ союзныхъ вѣд-

носинъ, котрій скрѣпить въ Европѣ переконаніе, що мировий союзъ державъ середної Европы есть ненарушимий, импонуючий, що котрій и забезпечений величезными войсками готовими до бою.“

Вѣденський „Extrablatt“ каже зновъ: „Мы и всѣ приятель мира въ Европѣ видимо, що на зъѣздѣ Монарховъ вѣдомо буде запорука, котра забезпечувала доси миръ въ Европѣ и мы уповаемо въ мудрѣсть союзныхъ Монарховъ та ихъ найпершихъ дорадниківъ, котрій въ зъѣздѣ беруть участь, що имъ удасть ся охоронити Европу вѣдъ страшної війни всѣхъ противъ всѣхъ.“

„Nordd. Allg. Ztg.“ каже: Оба Монархіи, сповіюючи обовязки володѣтелівъ, будуть на обосторонихъ (т.е. австрійскихъ и нѣмецкихъ) маневрахъ, не маючи нѣjakомъ виївиної величавости, щоби переконати ся особисто, чи войска стоять на пожаданій стопѣ. Монархіи стверджаютъ тымъ самимъ на ново, якъ велику кладуть вагу на скрѣплење свого союза, котрого найпершою цѣлою для нихъ есть удержаніи и забезпечити миръ въ Европѣ. Зъѣздъ Монарховъ витають оба народы въ тобі пересвѣдченю, що миръ европейскій набере зъ того зъѣзу новихъ силъ.

Въ подобіомъ дусѣ вѣдомається такожъ и Nat. Ztg. и каже: Терентъ щорочнихъ маневровъ дає добру нагоду до такої стрѣчи зъ володѣтелемъ третого участника союза, зъ королемъ Гумбертомъ не такъ легка стрѣча, але нѣма сумніву, що вѣдъ есть духомъ на зъѣздѣ въ хвилі, коли его союзники подають собѣ руки. Минувшого року постановлено въ Ропитоку шукати зближення и на поляхъ економічній, подобно якъ то стало ся межи Піменеч-

чиною и Австро-Угорчиною а богато безъ сумніву приїде и въ Монаховъ зъ Італією. На замку въ Шварценавъ ледви чи стане ся теперъ щоє подобного; але и тамъ знайде тридіржавний союзъ, котрого сила есть заборомъ міра въ Европѣ, на ново свое по-тврджене.

Російска праса вѣдомається лиши слабо о зъѣздѣ Монарховъ. „Нов. Время“ каже, що въ Шварценавъ ледви, чи приїде за столомъ до сенсаційнихъ бесѣдъ; теперъша хвиля для побренкування шаблями недогодна и всѣ держави заняті у себе дома.

Галицьке „общерусске единство наукове“

(Дальше).

Авторъ каже дальше:

Другою спеціальною прикметою нашихъ „фільольговъ“ есть безграницне почитане по-одиномъ буквъ, знаковъ письменныхъ. Не розходить ся ту о руску азбуку, о руске письмо — бо кождому народови его письмо мисле — и у насъ въ сѣмъ взглядѣ Русини всѣхъ партій годять ся. Але рѣчъ иде о то, що наші самородні фільольгії більшу вагу кладуть на поодинокій букви, якъ на звуки, и на звуки часто зовсімъ не зважають, бо не хотять знати, що буква есть лиши мертвый знакъ, на вѣданнѣ звука. Ми и ту йдемо на перекбрь зъ науковою фільольгію, бо у насъ звуки щодчиняють буквамъ, мертвымъ знакамъ, и о языцѣ судять підѣля букви, а не після

зажуреній и здбімивъ зъ пальця опалевій¹⁾ перстень та подавъ Ціннѣ.

За хвилю додавъ ще: „Але коли вѣнъ тебе приїме и безъ перстеня, то не показуй ему его; нѣхто не смѣє знати, анѣ тато аби не догадавъ ся, хто то перебраный за хлоця. Я такъ хочу.“

— Ну, то такъ и буде, — вѣдовѣла Цінна.

— А теперъ берѣмъ ся до дѣла. Мусиши злазити зъ воза доки ще темно.

Въ скринцѣ були велики ножицї, котрими підтинало ся грибу лошакамъ. Коли начальникъ ихъ виймивъ, задрожала ему рука, а що то було коли вѣнъ взявъ за пышну ко-су аби си вѣдти.

— Не можу чогось зважитись, — і пустивъ ножицї зъ руки.

— Та чого вамъ жаль, — сказала дѣвчина гнівливо, підоймивши ножицї. Ножицї заскрипіли и коса була вже вѣдти. Дѣвчина зъ обтятымъ волосемъ смѣяла ся. Вѣдакъ випідѣла зъ косъ тяжкій шовковій ленты а Максимъ виймавъ тымчасомъ мужеску одѣжъ изъ скринки.

— Коли переберешъ ся, памятай же, аби ся підїшла навпростець надъ берѣгъ Тиси и аби ся тамъ поклада одѣжъ зъ себе підъ вербу, якъ то роблять дѣвчата, що топлять ся,

котрій лишають зъ себе одѣжъ а беруть зъ собою лиши своє горе...

— Все такъ зроблю... все.

— Гей, люде! Бѣда! — понеслось въ сїй хвилі зъ воза Кристона.

— Що тамъ такого стало ся? — перекликнувъ ся начальникъ.

— Ми попались въ якесь багно. — Та и не дивота. Тогда въ комітатахъ лише що починали робити дороги. Тогда ще не можна було говорити, що навозять одно болото на друге а вѣдакъ називають то повѣтовою дорогою. Люди були ще такої гадки, що вѣзъ повинніть самъ собѣ дорогу робити. Де суть слѣди колесъ, туди мусиши вже люде їздити, а коли они пересхали „то и мы переїдемо.“

Паразъ щезли слѣди, а вѣзъ сидѣвъ по самій осі въ багнѣ, що при свѣтлѣ місяця виглядали якъ зелена шовкова лука. Той Альфельдъ, котрый Петефій називавъ отвертою книгою, то скажена околица. Въ день показує вѣнъ свою фата-морганою землю якъ воду, а въ ночі воду якъ землю. (Колиже тутъ чоловѣкъ має вѣрити?)

Возникъ клявъ, бивъ конѣ, що ажъ мало посторонки не порвали, а властиво не звавъ куды їхати, якъ зъ води вилѣти. Другій вѣзъ пробовавъ іншимъ бокомъ щастя, але і той попавъ ся въ багно.

— Погинемо тутъ! Хто знає дорогу?

Всѣ скопились зъ возовъ и стали радити.

— Я вамъ кажу, що ми виїхали на „чортовски ставки“, — казавъ панъ Пороно-

¹⁾ Опалъ, дрогорі камінь молочної барви міній ся всѣляками красками.

Чародѣйний кафтанъ.

(Дальше.)

— Заразъ зрозумѣшъ мене. Въ отсѣй скринцѣ есть мужеске одѣння, я купивъ его теперъ для себе въ Будѣ. Коли злѣзешъ зъ воза, то переберешъ ся де за хлоця; дамъ тобѣ ще и колька дукатовъ до кишень. Буде зъ тебе гарний хлонець, якъ думаєшъ? И самъ чортъ не спознаєшъ, що то була колись Цінна.

Цінна зотхнула и стала плакати.

— Поволеніки вернешъ за колька днівъ красненькю до Кечкесму, але о сколько можна мановцями и зайдешъ до мого тата, нѣхъ то якійсъ іандруючій челядникъ кравецкій, що шукає роботи.

Цінна обтерла собѣ слози и розем'ялась на голощі.

— Такъ буде добре, дѣйстно буде добре! Бодай буду могла що дня зъ вами сходити ся.

— Та не ржи якъ то лоша... Тутъ нема чого смѣяти ся. Колибѣ старий не хотѣвъ тебе приняти, то покажешъ ему сей перстень, на знакъ, що я такъ хочу.

— Тажъ ви приїдете до дому та скажете й самій.

— Хто знає, де я буду, — сказавъ вѣнъ

звуковъ, — хочь се зовсѣмъ хибно. У насть зъ татожности буквъ, мертвыхъ знаковъ письма, заключаютъ и на татожность звуковъ, а зъ вѣдсіи и на единство языкове. Всѧкъ бы таки, коли такъ горячо промавляю за присвоенемъ себѣ великорусскаго языка, яко нашого лите-ратурного, годило ся бодай хочь только знати зъ российскаго языка: якъ вымавляютъ ся въ нѣмъ поодиноки знаки, буквы? Отъ хочь-бы се, шо у Великороссовъ звукъ о передъ акцен-тованнымъ складомъ вымавляется зъ малыми вы-имками якъ а, — шо знакъ и вымавляется якъ наше і, ю, нѣколиже не вѣдовѣдае въ вымовѣ знакови ы, польскому у, — дальше, шо къ вѣдо-повѣдае въ вымовѣ нашему е (лат. є, польске ѹ, ѵ), — шо въ российскомъ буква с то не на-ше с (лат. e) але наше е (польске ѹ, ѵ), а на-вѣть коли на нѣмъ наголосъ спочивас, то вѣдо-повѣдае лат. ю, а по ы, ы, ї, ј, вымавляется на-вѣть якъ о. Вѣднци и знакъ ы не означаете на-шаго звука г (лат. h) але звукъ лат. g а лишь передъ ы, т, къ переходить въ звукъ г и збли-женый до г — и въ сѣмъ скожи великорус-скаго языка больше зъ языкомъ польскимъ, которому такожь въ засадѣ чужиѣ звукъ г, якъ намъ чужиѣ г. И такъ Россіяне пи-шуть: голова, чиновникъ, милая, жѣтъ, вѣкъ, ме-сто, земляная, живиѣтъ, вѣдѣтъ, тыѣтка, ѿѣ, жиѣ, ачищная, горнічная, вѣсѣлаво — бо г. въ друблѣи падежи приименниковъ мужескихъ и середныхъ переходить въ выговорѣ на ы. Все те правила, котрѣ въ кождомъ подручнику до науки российскаго языка можна вычитати, и то заразъ на вступї, — лишь у насть, де 25 лѣтъ говорять про российскій, языкъ якъ про свѣйской лите-ратурный, до нинѣ ихъ не знаютъ, не вывчили ще першихъ 5 картокъ якого не-буть учебника, и черезъ се лишь пеуютъ самъ российскаго языка, бо силуютъ ся вправдѣ писати по великорусски, але вымавляютъ зовсѣмъ на нашъ ладъ по малоруски, а чѣ того выходить той „твердый“ галицкорусскаго языка, шо его хотѣтъ называть „галицкимъ языкомъ“. Наші „общеруссы“ зъ повишимъ правомъ называютъ себе „твердою“ партію, бо дѣйстно, великорусскаго языка въ ихъ выго-ворѣ звучитъ такъ твердо, шо и нѣ слѣду зъ той мягкости, якою вызначае российска мова, и Великороссы, если почуете таке „глаголаніе“, може зъ пересердя и корчѣтъ набави-тись. И тяущіи Великороссы певно не вѣчніи за „таковое коверканіе“ ихъ языка.

Оденъ нѣмецкій фільольогъ сказавъ: Die Sprache lässt sich nicht kommandieren.... Ой,

чому нѣ! Най бы лише приишовъ до насть, до Галичины, то бы побачивъ, якъ у насть сю штуку добре розумѣютъ! У насть бѣсь бери наипъ языкъ — та и на що намъ вѣнъ здавъ ся, коли мы волимо великорусскій, хочь его и не вѣмо, — бѣсь бери й мову, й лите-ратуру, кобы лишь... нѣхто не забравъ... хочь найперпъ российскій фільольогъ его вже выкинули, бо мовлять — дармо мѣсце забирае.

Часто у насть люблять покликуватись на пѣмецкую лите-ратурну мову, але забуваютъ, шо Нѣмцѣ (шо найменше вся интелігенція) не только пишутъ, але и розмавляютъ сею мовою — а у насть и писати российскою мовою (свою лите-ратурною мовою) добре не вѣють, а говорити то вже зовсѣмъ нѣ. О тѣмъ, шо у насть друкувалось на „общемъ русскомъ лите-ратурномъ языке“ сказали российскій критики и фільольогъ шо: „то писано на какомъ то асобомъ русскомъ языке“, котрого въ Россіи не знаютъ. Колибъ якій фільольогъ завдавъ себѣ труду и схотѣвъ перестудіювати зъ погляду на языке все те, шо у насть друкувало ся зъ „общерусской“ партіи, зачавши насампередъ вѣдъ „Слова“, „Пролома“, „Червоной и Галицкой Руси“, а скончивши на „Мѣсяцесловахъ Ставронигійского Института“ и „Приглаше-ніяхъ на танцовальныи вечерники Академи-ческаго кружка“, то вѣнь, правда, знайшовъ бы неодно чудовище языкове, якъ „конскіе скаки“ и т. п., лишь не знайшовъ бы одного, а то — „настоящаго русскаго языка“. Я могъ бы то на примѣрахъ доказати, шо навѣть „Галицкая Русь“, хочь якъ за послѣдніи роки подовчилася, все ще докладно не вывчила российскаго языка.

Ще горшѣ стоить дѣло зъ выговоромъ — зъ бѣсѣдою на „литературной настонящей рус-ской“ мовѣ. Писати ще якъ тако, — хочь у немногихъ, — але що по российски говори-ти — то вже зовсѣмъ лихо. Найлучше свѣдо-чество въ сѣмъ взглядѣ мавъ выдати Великороссы, мабуть чи не графъ Уваровъ, коли перѣѣздили черезъ Львовъ, а декотрѣ зъ „ру-сихъ“ хотѣли передъ нимъ „появластать ся“, шо умѣютъ говорити по российски. „Но вы ни маѣтесь на великорусски гаваріть? Да вы же умѣете только балтѣти.... Гаваріте вы, какъ вашъ народъ гаваріть, это будеши ваши настонящій языке“. Такъ мавъ сказати Россія-нинъ, коли почувъ сей „общерусской“ галиц-кай языку! Оповѣдавъ се чоловѣкъ, шо не належитъ до народовиѣвъ, а вѣкомъ, новаго и становищемъ, яко займае, заслугуе на вѣру. Отже не абы-яка похвала досталася самимъ начальникамъ общеруссамъ, а ѩожъ доперва сказатиъ о людяхъ, стоячихъ подальше вѣдъ!

общерусского штабу, о людяхъ, живущихъ на провінції? Сї не допровадили навѣть до та-кого „совершенства“.

Часто мавъ я нагоду бувати въ домаѣ людѣй, котрѣ суть горичими исповѣдниками и заступниками теоріи „языкового единства“ — але только въ теорії, бо въ дѣйствности сего не видко. Суть се звычайно люде честні, щирі, гостинні, про неодно можна зъ ними поговорити, — але лишенъ дѣткинѣ стороны національности, — заразъ зачинає споръ, котрый не доведе до нѣякого результата. Пере-еконати тяжко! Они не вѣрять въ самостой-ность и будучность народу, не вѣрять въ са-мостойность и красу народной мовы, не вѣ-рять въ українско-рускую народную лите-ратуру и вѣдзываютъ ся о нѣй зъ погордою. Такъ уже ихъ навчили здѣ Львова! Въ ихъ хатѣ не знай-дешь нѣ поезій Шевченка, нѣ якои небудь ин-шої книжки зъ нашої лите-ратуры. Все те про-скривано! Ихъ дочки сего певно не читають и часто стрѣнешь, шо паниочка и розумна, и освѣчена, а не прочитала ще й одної думки Шевченка, не знає навѣть про таку невинну повѣсть, якъ Евгѣнія „Маруся“. Они скорше читають польскій (рѣдко й нѣмецкій) романы, бо то не таке „небезпечне“, якъ українска лите-ратура, и бѣльше „паньске“. А читають, шо зъ великорусской лите-ратуры? Нѣ слѣду. Аиѣ не читають анѣ „не декламіруютъ“ Пушкина, може й не знаютъ, шо се за чоловѣкъ бувъ, бо ихъ батько такожь не знає нѣ великорус-ской лите-ратуры, нѣ мовы...

Учителѣ языкового единства научили свою партію лише погорджати народною мовою и лите-ратурою, а ѩось бѣльше позитивного — то нѣ! Сторонники великорусской мовы не чи-тають российской лите-ратуры и знаютъ єи мов-же менше, нѣхъ народовиѣ, украиниѣ, а не то, ѩобъ говорили лите-ратурною великорус-ской мовою. Они говорять таки тымъ нашимъ „нарвѣчіемъ“, лишь декотрѣ, шо хотѣтъ уходи-ти за ученыхъ, силуютъ ся говорити по образ-ованому и говорять языкомъ „Червоной Ру-си“ або давнаго „Слова“. Слухаешь ихъ, то о ухо тобѣ будуть вѣдывати ся слова: сровнati, большинство, изумленiе, подражанiе, ажали, не-жели и т. п. — все по малорускому выго-вору, — лишь не дослухаешь ся российской мовы.. Они самі вѣрють, шо говорять по „на-стонящому“, „настоящему“, але якъ Россіяне“, але — бѣ-женній вѣрюющій, а той, хто трохи дѣло розумѣє, познае заразъ давній, лише ще бѣльше попсованій, языкъ зъ добы Дѣдіцкого, т зв. языку „высшого слога“. Зъ сего галицкого лите-ратурного языка лишило ся слѣдѣвъ богато-бѣльше, нѣхъ зъ нового лите-ратурного россій-

кій. Десь мусить бути брѣдъ. Я чувъ вѣдъ тыхъ, шо ѣздятъ на фѣрманку, шо помежи ставками можна перѣѣхати на добру дорогу.

— Ба, але куды? Будемо доти шукати, доки всѣ не потопимо-ся.

— Треба розбудити старого Мартина, вѣнъ гнавъ неразъ волы до Пешту, павѣть подчасъ слогомъ осѣннои поры. Може вѣнъ знае дорогу. Чуешь ты, хлопче, тамъ на по-слѣдніомъ вѣнѣ, розбуди но скоро твого брата Мартина.

Тонкому Павлови не треба було богато говорити, вѣнъ почавъ сѣпати сплячого старого изъ усей силы.

— Ну, та чого хочешь? Чого такъ сѣпа-ешь, псывѣро?

— Выбачте, дядку, не сердьте ся, але чи не знаете, куды дорога до Кечкемету?

— Та може и знаю, — вѣдовѣда воларь, котрый не любивъ богато говорити.

— Мы тутъ выѣхали десь на „чортовскій ставки“. Два передніи возы заѣхали вже въ багно и застрияли. Ану подивѣтъ ся, куды бы мы выѣхали зъ вѣдсіи.

Мартинъ споглянувъ на небо и ставъ дуже уважно приглядатись тымъ міліардамъ зброкъ на величавомъ небосклонѣ.

— Може злѣзете подивитись на мѣсце.

— Та шо тамъ побачу? — вѣдрѣзвъ вѣнъ гнѣвливо. — Одно багно якъ другое.

И знову ставъ дивитись на небо. Аже наразъ поднѣсъ ся на вѣнѣ и кликнувъ до

Кристонового воза: Видинъ, сынку, по сѣмъ боїкѣ великого вѣнѣа¹) тѣ дѣвѣ малій звѣзды, одна дуже блѣда ясно-блѣла, а друга якъ грань червона але менша, они стоять якъ разъ противъ себѣ?

— Виджу, дадьку Мартине.

— Зверничъ, любчику, возомъ туды якъ тѣ дѣвѣ звѣзды. Тамъ есть дорога.

Сказавши то, положивъ ся зновъ зъ чистою совѣстю спати, якъ той, шо вже все полагодивъ.

Панове, шо стояли по колѣна въ водѣ, повѣзли такожь на вѣзы, але закимъ старшій начальникъ добрavъ ся до свогого вѣза, не було вже на нѣмъ Цінны. Нѣхто не видѣвъ, якъ она середъ того замѣшана щезла, лишь велика розплетена коса чорнѣла ся на вѣзѣ. Максимъ лишь зотхнувъ та взявъ се чу, до не волосе въ жмюно, ставъ дробка за дробкою розкидати по водѣ. Чорні волоски потапали тихенько, вѣтеръ розносивъ ими, такъ ѩо здавало ся, якъ колибъ они десь летѣли; зеленява вода града ся ими и обвивала ими умычъ, очереть та водній ліліи.... Коли дѣсталися на дорогу, державъ старшій начальникъ, ѩе лишь оденъ волосъ, котрый обвивъ себѣ доокола перстеня.

— Ого! — крикнувъ вѣнъ громкимъ го-лосомъ. — А моя дѣвѣчина де ся подвѣла? На чиѣмъ вѣнѣ она?

Зѣ вѣхъ сторонъ вѣдклинулись: Тутъ єи нема! И тутъ такожь нема!

— Славажъ Тобѣ Господи! — стали по-шептутави радній, котримъ аже легше стало;— добре, шо утекла десь тата маля жаба.

Пригодамъ бувъ вже теперъ конець. Теперъ ѣхали они вже зовсѣмъ спокойно вѣдъ таній до сѣль, а вѣдъ сѣль до таній. Лишь десь-не-десь губила ся дорога, але то не вадило, бо прецѣ зъ ними бувъ Мартинъ, котрый, колько разовъ его розбудили все имъ показавъ добру дорогу.

— Ідьте лишь такъ простѣсенько, якъ онта поблѣскуюча маля звѣзда, шо свѣтить тамъ побѣчъ малого вѣза....

Вѣнъ бувъ межи тымъ свѣтличими плане-тами на небосклонѣ якъ усебе дома. Землю годѣ розпитати, але небо зо своею синою ба-нею нѣколи не змѣняє ся. Зѣ вѣдати то й мѣривъ вѣнъ дорогу зъ Пешту до славного мѣста Кечкемету. Вѣнъ знатъ ся на тѣмъ такъ докладно, видѣвъ такъ ясно дорогу, шо въ его очахъ куривъ ся на ий навѣть порохъ.

(Дальше буде).

¹⁾ Кука звѣзда на небѣ.

ского увійшло. Тамтимъ ще й декотрі паночки, дочки „твірдыхъ“ патріотівъ, по трохи послугують ся, та лише по трохи, бо звичайно говорять таки по народному, а що не чинили нѣчого зъ руско-української літератури то і засбѣ слобѣ та выражень у нихъ не багатий, отже часто хибне имъ доброго слова і они вылучують ся по змозѣ языкомъ польскимъ, хиба що напльше припадкомъ яке слово зъ языка „відьшого слога“.

Взагалѣ я зробивъ лише сей одень досвѣдъ, що руска интелігенція зъ „твірдого“ габору відбилаась, правда, і то часами досить начинно відь одного берега — відь живої народної мовы, але до другого берега, до обшеруської літературної мовы — зовсімъ здобилася і лишилась посередъ рѣки, при язычю“. Тѣ, що поручили Руїнамъ ідею і програму „языкового единства“, перевели єи лише въ одній частці, т. е. умѣли змерзити своїй партії народну мову і літературу, а другої частці, с. е. щобъ ихъ партія вивчилась тої ихъ літературної мовы, не сяягнули... Здається ся, було бы богато розумнѣше — не понехувати рѣдної мовы, а плекати єи, виробити въ письмѣ і въ словѣ, а тогдѣ дочерва по при ней вчитись і російської.. А такъ не умѣється нѣ одної нѣ другої...

Переглядъ політичний.

Въ віденськихъ кругахъ політичнихъ розійшлаась чутка, що въ Шварценавъ має ся заключити якась важна умова войскова. Канцлер Капрів і гр. Кальнокій конферували черезъ два дні въ собою а вчера повернувшись і цѣсар Вільгельмъ зъ маневровъ до нихъ, щобъ взяти участь въ парадахъ. Кажуть, що нахдь конференції має бути не безъ впливу і нова змѣна въ турецкому кабінетѣ. Говорять загально, що въ Константинополі взялъ верхи впливъ Россії і Франції а теперішній везиръ має бути великимъ приятелемъ Россії. Все то впливає отже и на ходъ параду въ Шварценавъ.

Въ Празѣ і Ліберцу роблять ся великій приготовлення на принятіе Е. В. Цѣсаря. Програма торжества въ Празѣ вже уложена, і сими днями предложать єи Цѣсареві до потвердження. Часть Єго Вел. Цѣсаря відбудуться велики вечери у гр. Ернеста Вальдштайні, ігр. Освальда Туна, кн. М. Лобковича і гр. Букса; въ обохъ театрахъ, ческому і нѣмецкому, дадуть галеві представлення. На передмѣстяхъ Праги зорганізовали ся вже комітеты для декоровання улиць и домовъ. Намѣстникъ, ігр. Тунъ, вѣдивъ въ четверть до Ліберца, щобъ нарадити ся надъ остаточнимъ уложенемъ програмы принятія Е. Вел. Цѣсаря въ томъ мѣстѣ.

Король саскій а познѣйше і нѣмецкій цѣсар зробили вчера по полуудни візиту архікн. Карольові Людвикові въ Віндіштайні. Вечеромъ відбулось ся въ Шварценавъ обѣдъ, на котрому були такожъ гр. Кальнокій, ген. Капрів і нѣмецкій амбасадоръ кн. Райсъ. Ген. Капрів і гр. Кальнокій були вчера такожъ и на маневрахъ.

Дуже сенсаційну вѣсть подає Счас зъ Варшавы. Зъ відтамъ пишуть до тої газети такъ: Цѣла Варшава занепокоєна несподіваными приготовленнями воєнными. Кѣлька днівъ тому назадъ добрали всѣ властителій домовъ приказъ, щобъ въ кождой каменици до двохъ підѣль була приготовлена квартира для певного незвичайно значного числа вояківъ. Обчислють отже, що въ короткому часѣ буде сконспірована въ Варшавѣ дуже велика сила войска. Враждѣніе того розпорядження есть величезне. Властителій домовъ виповѣдають помешканя льокаторамъ. Всюди переполохъ. Кигєр-ови Warszawsk-ому вычеркнула цензура вѣсть о томъ розпорядженю, въ наслѣдокъ чого число о три години спознило ся.

Задля хорошої погоды, яка настала, з'їгла змѣна въ програмѣ подорожи російського міліційного кн. Юрія, котрый удавъ ся оногди

передъ полууднемъ на корабли „Царѣвна“ въ товариствѣ лѣкаря і адьютанта до Щетина. Зъ відтамъ поїде вел. кн. на Кавказъ. Царь, цариця і царевичъ проводили вел. виязя яже на дворець.

Межи французькими католиками починає проявляти ся щоразъ сильнѣйшій духъ республиканській, заиніціований кардиналомъ Лявіжері. И такъ клиръ дієцезії Гренобль переславъ свому епископови адресу, мѣстячу отсї три точки: 1) принятіе форми державної, яка вже істнуетъ; 2) полученіе всѣхъ католиківъ, щобъ розпочати акцію виборчу до сільдуючихъ виборбъ; 3) змаганіе до знесення закону шкільного, войскового і т. д.

О змѣнѣ кабінету въ Константинополі ходять всѣлякі вѣсти, тымъ больше, що султанське розпоряджене о той змѣнѣ, не подає нѣякихъ причинъ тої змѣни, лише каже, що она сталаась конечною. Говорять отже, що бувшого вел. везира денунціоновано передъ султаномъ, що вонъ стоїть на чолѣ якогось заговору противъ него. Въ томъ має бути такожъ причина, що мало енергічного міністра війни, Гаї-Османа-пашу, заступлено командантомъ Ілдизъ-кюску, котрый має повне довѣріе султана. Поголоска ся має свою причину мабуть въ томъ фактъ, що Ілдизъ-кюска стережуть теперъ дуже строго і що предпринято якъ найширий мѣры осторожності противъ всѣхъ, що туды заходять.

Новинки.

— **Іменованія.** Ц. к. краєва Ріда школильна іменувала Леонарда Дашильського въ Болібвцяхъ дѣйствищимъ учителемъ 4-класової школи въ Болібвцяхъ; Матильду Куммерсбергъ дѣйствищою учителькою школи етатової въ Змѣїнції.

— **Перший загальний збори філії товариства „Просвѣти“ въ Самборѣ** відбули ся дни 3 с. м. при участі многихъ членівъ. Центральний віддѣль товариства виславъ аб Львова свого репрезентанта въ особѣ дра К. Левицкого а друй Олесницкій, адвокатъ зб Стрия, мавъ на тихъ зборахъ відчити „Про організацію автомічну межи напімъ народомъ“.

— **Памятникъ на могилѣ Котляревскаго** въ Полтавѣ, автора звѣстної „Наталки Полтавки“, „Еней ды“ батька руского письменства, — валить ся. Памятникъ той поставивъ бувъ на могилѣ писателя Павло Стебликъ Камелій ще въ 1839 р. зъ цогли, відтакъ два разы его відновлювано, однакъ віднова ему вже нѣчо не поможетъ. Українцѣ задумали поставити новий, зъ металю або каменя і на те мають вже 420 рублей. При спільнотахъ складкахъ і патріотичній жертволовибності можна надѣти ся успіха.

— **Нещасливій випадки на Буковинѣ.** Въ Петровицяхъ сучасного повѣту нашли дни 28 м. м. на полі покалчечене тѣло селянині Захарія Моромана недалеко млына. Мороманъ удавъ жертвою якоись злобної руки. — Въ Чернівцяхъ викрила поліція якусь Семчукову, котра брала дѣти нѣбы на мамки, а відтакъ ихъ губила до 14 днівъ. Коли дѣти такими способомъ позбавила жити, викаже слѣдство. — Задля супружескихъ невзгодинъ хотѣла відобрati собъ жити въ Чернівцяхъ Леокадія І., заживши значну скількість фосфору. Хора хоче ще живе, однакъ не хоче принести нѣякихъ лѣківъ. — Задля нужди і калѣцтва скочила жідівка Перла Баръ въ Лужанахъ до кириць і утонула ся, іполишаючи человѣка і четверо дѣтей.

— **Затрачена пересылка.** Сими днями мала прити до Чернівцівъ посіїшнімъ поїздомъ пачка старихъ монетъ, вартості 160 злр. надана у Львовѣ. Коли прийшло ся єи відобрati въ Чернівцяхъ, пачка вже не було. Вольний, котрый відбирає пересылки зъ поспішнихъ поїздовъ каже, що не числивъ пересылку при відборѣ, хоче се було єго обовязкомъ. Вольного сусідовано і заряджено слѣдство.

— **Ретельный довжникъ.** Сими днями переслала якась неизѣбетна особа до міністерства фінансівъ безъ імені 4.200 злр. яко суму принадлежну скарбови державному.

— **Загадочный злочинъ.** Въ лѣсѣ коло Переїзши, окруженою твердиню „Лентовию“ вайшли дни 4 с. м. селяне відъ зъ упражненими конями і привязаними до дерева. На відъ лежало мертвє тѣло человѣка,

убитого сокирою въ голову. Зъ віза не забрано нѣчого, а при трупѣ знайшли ще й значну готовку. Усе отсє показує, що єго хотѣть убивъ зъ личної мести, а прокураторія зарядила судово слѣдство.

— **Потайний нападъ.** Минувши недѣль, коло 9 години вечеромъ, напавъ въ Переїзши якісь уланъ несподівано панічку Г. доньку зелівничого слюсаря, якъ повертала зъ мѣста улицю Льбовською, ведало будинківъ зелівниць Кароля Людвика і ударивъ єи два разы шаблею. Яка була причина того нападу і якъ називає ся той уланъ, доси годъ було викрити. Панічка зранена лише легко въ рамя, бо відъ тяжкого скалчченя уратувавъ єи парасоль, котримъ заслонила була голову. Слѣдство веде ся.

— **Розбійничий нападъ.** Въ Босанчу, сучасного повѣту, напавъ въ ночі зъ дні 25 м. м. якісь злочинець на дому селянині Ифтемія Курека, виривши відно въ рамами і скочивши до хати, де спала лише жінка Курека. Злочинець вхопивъ єи за горло і почавъ дусити, вмущуючи єи, щобъ сказала, де скованій трофеї. Жінка, ратуючись відъ смерті показала на скриню. Злочинець викимивъ відтамъ 40 злр. готовки, нову свиту і пріладженій на споряджень килимокъ домової роботи і зъ тимъ уткавъ ановъ кровь вікно.

❖ Посмертній вѣсти.

О. Михайло Боднарь, експонованій сотрудникъ въ Худыквцяхъ коло Мельниць упокоївъ ся дні 19 (31) серпня въ 44 році життя, а 8 священства. Вѣчна ему память!

Торгъ з біженемъ.

5 вересня	Львовъ	Тернополь	Подволочиска	Ярославъ
Пшениця	9 50—11	9 50 11—	9—11—	9 60 11—
Жито	8—9—	8—9—	9—9—	8 50—9—
Ячмінь	7—7 30	6—6 75	5 75—6 50	6 25—7 25
Овесъ	7 50—7 85	7—7 50	6 90—7 15	7 50—8—
Горохъ	—	6—10—	6—10 50	6 30—9 75
Выка	—	—	—	—
Ріпакъ	12—13 50	12—13—	12—13—	12 25 13 60
Хмель	—	—	—	—
Конюшиня чер.	42—52—	41—48—	41—47—	42—52—
Конюшиня бѣла	—	—	—	—
Оквіти	17—17 50	—	—	—

ТЕЛЕГРАМЫ.

Въдень 5 вересня. До Рол. Сорг. доносять зъ Константинополя, що въ кругахъ турецкихъ завѣряють, що змѣна тамошнього кабінету не має нѣякого значення межинародного, що видко зъ політичної безбарвности якъ нового вел. везира такъ і поодинокихъ міністрівъ. Спеціально іменоване Ріфата-пашъ міністромъ дѣль внутрішніхъ має на цѣли освобождене Туреччини відъ розишаковъ.

Римъ 5 вересня. Вѣсть о занедужаню папы єсть безосновна. Папа удѣляє вчера авдіенції і принимавъ кард. Рамполю.

Константинополь 5 вересня. Покликаний тутъ посолъ Ція-бей буде мабуть іменованій міністромъ дѣль заграницьнихъ на мѣсце Саїда-пашъ призначеннего на президента ради державної.

Ню-Йоркъ 5 вересня. Зъ Вальпараїзо доносять до Herald-a, що позаякъ кон'ресісты не хотѣли пристати на то, щобъ політичнимъ втѣкачамъ виточити процесъ, то адміралы кораблівъ нѣмецкихъ і американськихъ велѣли завести втѣкачівъ до Перу і тамъ ихъ пустити.

Букаренштъ 5 вересня. Агентія румунська оголосила комунікатъ, въ коромъ каже ся, що румунський король зъїде ся мабуть зъ королемъ Гумбертомъ, позаякъ оба Монархи суть близько себе; однакожъ зъїздъ сей случайнно приготовленій не буде мати анѣ офіціальнаго характеру.

Відвѣчальний редакторъ: Адамъ Креховецкій.

АПТЕКА ПОДЪ „СРѢБРНЫМЪ ОРЛОМЪ“ ЖИГМОНТА РУНЕРА

поручає:

Знамениті средства до консервовання зубівъ и ясель о удержанія ями губної въ цѣлковитої чистотѣ, именни **Порошокъ до зубовъ** салициловий и зъ руты надає зубамъ снѣжну бѣлостъ и не ушкоджуєши цѣлкомъ шкіла хоронить ихъ передъ спорохнѣлостю.— Цѣна шкатулки 25 и 35 кр.

Вода антеринова, настой на звѣяхъ антисептическихъ, а такожъ и **вода салицилова**, котрои пару капель разпущеныхъ въ шклянцѣ воды, по выпаданню губы усуває зъ неї непріятный смакъ, а такожъ забезпечує ясла передъ всѣми слабостями.

Понеже новою уставою торговельно-промышленовою строго заборонено домокружну продажу вещей церковныхъ обѣзѣкаючи по селахъ и мѣсточкахъ, всякий вещь церковний, якъ фелони, хоругви и пр. спродавати, — проте поручає:

ТОРГОВЛЯ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ АНТОНІЯ СТАХІЕВИЧА

въ Тернополі,

Всечестійному Духовенству, Брацтвамъ церковнимъ велико заосмотрений складъ матерій церковныхъ на фелони и спродає по цѣнахъ зниженыхъ **Фелони** (свѣтлій, багряній, зелений и чорний): зъ вовняного найлучшого адамашку по зр. 30, 34, 40. зъ повшовковихъ матерій французкихъ по зр. 45, 52, 58, 65. зъ шовковихъ матерій французкихъ по зр. 70, 80, 90, 100 и вище.

Хоругви брацкій зъ вовняного найлучшого адамашку зъ вищитими крестами по зл. 20. зъ образами по зл. 30. — **Хоругви шовковій** по зл. 70 и 75.

Всяку утварь церковній, якъ шаль до монстранції, бурсы, дальматики, стихарѣ и пр. въ великомъ выборѣ на складѣ.

Направы фелонівъ принимася.

Упрашаю всікъ замовленія впростѣ до торговлѣ моєї адресувани. На желане высылаю готовий церковний до вибору, або пробки матерій.

Складъ фабричный

ц. к. управляваною фабрики выробѣть бавовняныхъ Бенедикта Шролля сыновъ въ Бранау (Чехія) Шифони, ширтинги, кретоны, перкалъ, дымки, оксфорди. Шифоновій платки до носа. Цѣни на пізнейшій.

Головный складъ выробѣть оригінальнихъ чисто вовняныхъ зъ порукою

Проф. Dr. ГУСТАВА ЕГЕРА зъ фабрики Вильгельма Бенгера сыновъ въ Бренгенцѣ и Штуттгартѣ.

Цѣни фабричній. — Цѣнники оплачено.

Поручає М. Балабана наслѣдникъ

НИКОЛАЙ ЛЮДВІГЪ
у Львовѣ, площа Маріїцка, ч. 8.

КВІЗДЫ

Корнейбургскій порошокъ до поживы коней, худобы и овець.

Вже майже бѣль 40 лѣтъ уживалася зъ найлѣпшимъ успѣхомъ въ многихъ стайняхъ при браку охоты до єзды, лихимъ травленю для поправлення и помноження молока у коровъ; порошокъ той подтримує такожъ силу опираючу ся звѣрять противъ злыми впливами.

Цѣна пуделочки 70 кр. 1/2 пуделка 35 кр.

Правдивий можна лиши зъ наведеного маркою охоронного, получити у всѣхъ аптекахъ и дрогуеріяхъ Австро-Угорщини.

Щоденна експедиція почтова:

Franz Joh. Kwizda

к. и. к. єsterreich. und k. rumän Hoflieferant, Kreisapotheke Korneuburg bei Wien

Змѣна льокалю.

Зъ днемъ 1. вересня с.р. перенесеною збстала

РОБОТНЯ КРАВЕЦКА

Кирила Думина

зъ улицы Хорушины ч. 9, на ул. Коперника ч. 7

въ котрой по довгой практицѣ такъ въ краю якъ и за границею, въконують ся всякий роботы въ складъ тои входячї, а именно: Сукнѣ мужескї, войсковї и дамскї, а то: пальта, пальто-тики, футра итд.

Дякуючи Впов. П. Т. Публичѣ за дотеперѣшній взгляди прошу о тиже и надальше.

На провинцію высылаю сукнѣ на умовленій частъ.

зъ новаканемъ

Кирило Думинъ,
ул. Коперника 7.

Ковдры шитї

по зр. 450, 5, 6, 8, 10 зр. и вищие

**матеріаціи во-
лосаній по зр.
14, 16, вт. венкѣй
цѣнѣ по 30 ал.; —
вкладки спружиновій до-
лбжокъ, подушки пірлай
и волосяний, сѣнники и т. п.
поручас въ найбльшому до-
борѣ Іосифъ Шустерь, у Львовѣ
улиця Коперника 7.**

Въ мѣйскомъ бюрѣ,
(готель Жоржа), выдає ся

карты обѣзѣдній,

котрій приносять знижку
25—30% за звичайними
білетами.

Тоже выдає ся звичайний
карты подорожній на лінію
Кароля-Людвіка по оригі-
нальній цѣнѣ.

Мѣйске бюро Кароля-Лю-
двіка Зелѣнниця.

Іосифъ І. Лайнкауфъ.

Кефиръ.

Зъ кавказкихъ грибовъ не-
звѣнане средство диетично-
не, върабляє фабрика вы-
робѣть гигієнично - диети-
ческихъ **Львопольда**
Литинського у Львовѣ
и высылає щоденно свѣжій,
на провинцію въ певныхъ
означеныхъ дѣстунахъ часу,
числячи якъ найтаньше за
опакованье.

Кефиръ есть найлѣпшимъ
зъ истинуочихъ средствъ дѣ-
живчихъ, а въ недугахъ жо-
лудка найрадикальнійшимъ
зъ фляшкою 25 кр.

Адреса: Фабрика **Львополь-
да Литинського**, Пекарска
21, або контора Л. Литин-
ського при ул. Валовой, ч. 14.

Перша краєва фабрика товарівъ плятерованихъ, зовимыхъ
хиньске срѣбло

ЯКУБОВСКІЙ & ЯРРА

Львовъ, Ринокъ ч. 37. Краковъ, Ринокъ ч. 26.

поручачо:

Предметы служачї до ужитку церковного и домо-
вого, одновѣдній на вправы слобій, подарунки, у великомъ
выборѣ по приступныхъ цѣнахъ.

Ремарації, срѣблена и золочена всіхъ въ се звань
входячихъ предметвъ, тревало и дешево.

Цѣнники па жаданье оплатно, опакованье без-
платно.

1—1.

SANS RIVAL MAGASIN GORSET DE PARIS

у Львовѣ Іляць Галицкій ч. 15.

въ гмаху Банку гипотечного поручаче правдиві парижкі **Гор-
сеты дамскій** найповшого фасону теперїшнаго сезону: зъ
короткимъ бедромъ и долгимъ станомъ а la Sirene C. P. а 3:50,
4:50, 5: — 6:50, шарп, кремъ и бѣлъ. — Nouveautes Corset Ste-
fanie а 3:50, 4: — 5: — Bvuklo на 5 гузибъ. — Corset Kirass
36—38—40 зт., довгій, франц. ниткы. Дрелихъ а 3, 3:50, 4,
5, 6. — Corset Panzer 34—36 зт. довгій франц. ниткы
Дрелихъ а 2:50, 3, 4, 5.

Всякі части робжно величини суть завше на скла-
дѣ вѣдъ 1.50—20. зр.

Всякі замовленія зъ провинції въконують
ся якъ найскорише.

Знайду докъ єсть господаремъ чоловѣ- ческого організму,

вѣдъ него починають ся всякі болѣзни, вѣдъ него зале-
жить потрѣбне вѣдживлене організму и силы чоловѣка.

„Регуляторъ“

есть то порошокъ, котрого коробка вразъ зъ описомъ
способу заживання коштує 35 кр. На провинцію высы-
лає ся найменьше три коробки, потреба прото надобрати
переказомъ 1 зр. 20 кр. (за три коробки порошку — зъ
опакованемъ) — або 1 зр. 40 кр. тогды и почта буде
оплачено.

Регуляторъ закасувавъ Моріона и всякі подобній
средства.

На доказъ читайте подяки вѣдъ осебѣ котримъ
здраве привернувъ.

Спроваджувати можна лише вѣдъ:

Бронислава Виткевича,
аптика у Львовѣ, ул. Жовковска (коло рампи).

ПОДЯКА.

Веч. п. Брониславъ Виткевичъ, атикаръ у Львовѣ
(Подзамче).

В почтеній Пане!

Не въ силѣ я вѣдячиться Вашої добродѣяльно-
сти, якої дѣзнала я вѣдъ Васъ Вп. Пане Добродію. Не
маю словъ для въсказання моєї вдячности. Божъ и єсть
за що. Черезъ шѣсть мѣсяцівъ лежала я тяжко слаба
и не могла найти собѣ лѣку на мою слабость, а имено
ломане костей, пестравибѣсть и бракъ апетиту. Лѣкарѣ
мене вже вѣдстули и казали, що вже нема надѣї. И я
сама вже хотѣла ся пращати зѣ свѣтомъ, но въ той
хвили дѣзнала я о Вашомъ „Регуляторѣ“ и признаю-
ся, що зъ недовѣрчивостю стала я его заживити, але
якъ то какутъ, потапаючий и бритви ся хапає, спробо-
вала я що того „Регулятора“ и пересвѣдчила ся, що та
дѣйстно чудесне лѣкарство. Сейчасть стала я здоровѣй
шою, зъ кождымъ днемъ прибувало менѣ силъ и днесь
съмъ вже цѣлкомъ здорова. Про те приймѣть сердеч-
нійшу мою подяку за уратоване менѣ здоровля, що ма-
тимъ бѣльшу вагу, бо тымъ спасли Ви троє моихъ дѣ-
точокъ вѣдъ сиропція. Видко, що при винаходку Ва-
шого „Регулятора“ вела Васъ Рука Божа, бо лѣкарств-
тво есть дѣйстно чудеснимъ и для того могу его зѣ чи-
стою совѣтю поручити всѣмъ потребуючимъ и слабымъ.

Куликѣвъ днія 16 (28) червня 1891.

Анна Оныщукъ.